

فرم یک صفحه ای ترجمان دانش

عنوان طرح: مرور نظام مند متون مدیریت خطر جامعه محور انتشار یافته توسط محققین سلامت در سطح جهان

مجری طرح: علی اردلان، ساناز سهرابی زاده، هانی موافی

مخاطبان طرح:

۱- متخصصین و پژوهشگران سلامت در بلایا

۲- مدیران و سیاستگذاران بلایا

۳- سازمان‌های مرتبط با مدیریت بحران

پیام اصلی طرح:

یکی از موثرترین راهکارهای کاهش آسیب‌های ناشی از بلایای طبیعی، پیشگیری از پیامدهای زیانبار آن‌هاست. در این راستا، مشارکت افراد اجتماع یکی از اجزای کلیدی رویکردهای آمادگی و کاهش آسیب مخاطرات طبیعی می باشد. بنابراین، پژوهش‌های مدیریت خطر که به صورت مردم محور و در سطح اجتماع به انجام می رسند، از جایگاه ویژه ای در بین مطالعات مدیریت بلایا برخوردارند. بر این اساس، سیستم سلامت با توجه به نقش عمده ای که در تأمین سلامت افراد جامعه بر عهده دارد، از جایگاه ویژه ای در مدیریت خطر بلایا در کشور برخوردار است. اما، یافته‌های پژوهش بیانگر توجه ناکافی و مشارکت بسیار جزئی محققین و متخصصین سلامت در مطالعات مدیریت خطر بلایای مردم محور می باشد. بطوریکه بخش عمده ای از پژوهش‌های کاهش آسیب و آمادگی در بلایا توسط محققین و سازمان‌هایی انجام شده اند که فاقد هرگونه وابستگی به سیستم‌های سلامت بوده اند. علاوه بر آن، بسیاری از پژوهش‌های مدیریت خطر مردم محور نیز توسط محققین آمریکایی به انجام رسیده اند که در یکی از مراکز تحقیقاتی و دانشگاه‌های وابسته به سیستم سلامت فعال بوده اند. این در حالیست که سیستم سلامت کشور دارای امکانات و پتانسیل‌های مهمی در زمینه اجرای طرح‌های مدیریت خطر بلایای مردم محور می باشد که از آن جمله می توان به شبکه‌های بهداشتی درمانی و پژوهشگران فعال در مراکز تحقیقاتی و دانشگاه‌ها اشاره نمود.

یافته‌های پژوهش:

- ۱- انتشار ۱۳۱ مقاله توسط محققین سلامت که تنها ۶۶ مورد آن موضوع کاهش آسیب و آمادگی مردم محور را مورد مطالعه قرار داده اند.
- ۲- ۱۶/۵٪ از کل مقالات مدیریت خطر مردم محور توسط پژوهشگران فعال در سیستم‌های سلامت ۱۱ کشور جهان انتشار یافته اند
- ۳- بخش عمده ای از مطالعات مدیریت خطر بلایای مردم محور (۵۷/۶٪) توسط محققین آمریکایی اجرا، نوشته و چاپ شده اند.
- ۴- متخصصین سلامت در دو کشور ایران و چین به ترتیب با میزان مشارکت ۴/۵ و ۶/۲ درصد بالاترین سهم انتشار مقالات مدیریت خطر بلایای مردم محور را در قاره آسیا به خود اختصاص دادند.

۵- تأمین بودجه ۸۶٪ از کل مقالات (n=60) توسط دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی وابسته به نهادهای دولتی انجام گرفته است. سایر مقالات با هزینه شخصی پژوهشگر و نیز تأمین مالی نهادهای مردم محور به سرانجام رسیده است.

نتیجه گیری:

مشارکت پژوهشگران سیستم سلامت در پژوهش‌های کاهش آسیب و آمادگی بلایا با تمرکز بر اجتماع، اندک می باشد. بر این اساس، تدوین مکانیزم‌های تشویقی یا حمایتی، تسهیل فرآیندهای انجام پژوهش، و تخصیص بودجه به انجام پژوهش‌های کاهش خطر بلایا در جامعه، توسط سیاستگذاران سلامت الزامی است تا پژوهشگران وابسته به سیستم سلامت را به بررسی و انجام پیمایش‌های مربوط به کاهش آسیب‌های ناشی از بلایا در جامعه، سوق دهد. این امر، به جامعه سلامت کشور در راستای انجام بخشی از مسئولیت بالقوه خود، (که ایجاد یک جامعه سالم است)، کمک نموده و تمرکز آن را از تسهیلات سلامت به سمت تسهیلات اجتماعی در سطوح گسترده تر، تغییر می دهد.

درس آموخته‌ها:

سیستم سلامت می تواند نقش بسزایی در پیشگیری از آسیب‌های ناشی از بلایای طبیعی از طریق اجرای پژوهش‌های مدیریت خطر بلایای مردم محور با استفاده از پتانسیل شبکه‌های بهداشتی درمانی و محققین فعال خود داشته باشد.

کاربرد پژوهش:

اطلاع از شکاف موجود بین نیاز به پژوهش‌های مدیریت خطر بلایای مردم محور و میزان پژوهش‌هایی که تاکنون انجام شده است. این امر تخصیص بودجه‌های تحقیقاتی برای انجام اولویت‌های پژوهشی مدیریت خطر جامعه محور در دانشگاه‌ها، مراکز پژوهشی و سازمان‌های مردم نهاد کشور را تسهیل می کند.

سوالات پاسخ داده نشده:

- موانع و محدودیت‌های محققین فعال در حیطه پژوهش‌های مدیریت خطر بلایای جامعه محور چیست؟
- اولویت‌های پژوهشی مربوط به مدیریت خطر بلایای جامعه محور کدامند؟